

*Elämän
tähden*

Vatsan turvottelun ja lihavuuden endokrinologiset syyt

Juha Alanko, dosentti

Sisätautien ja endokrinologian el

30.11.2018

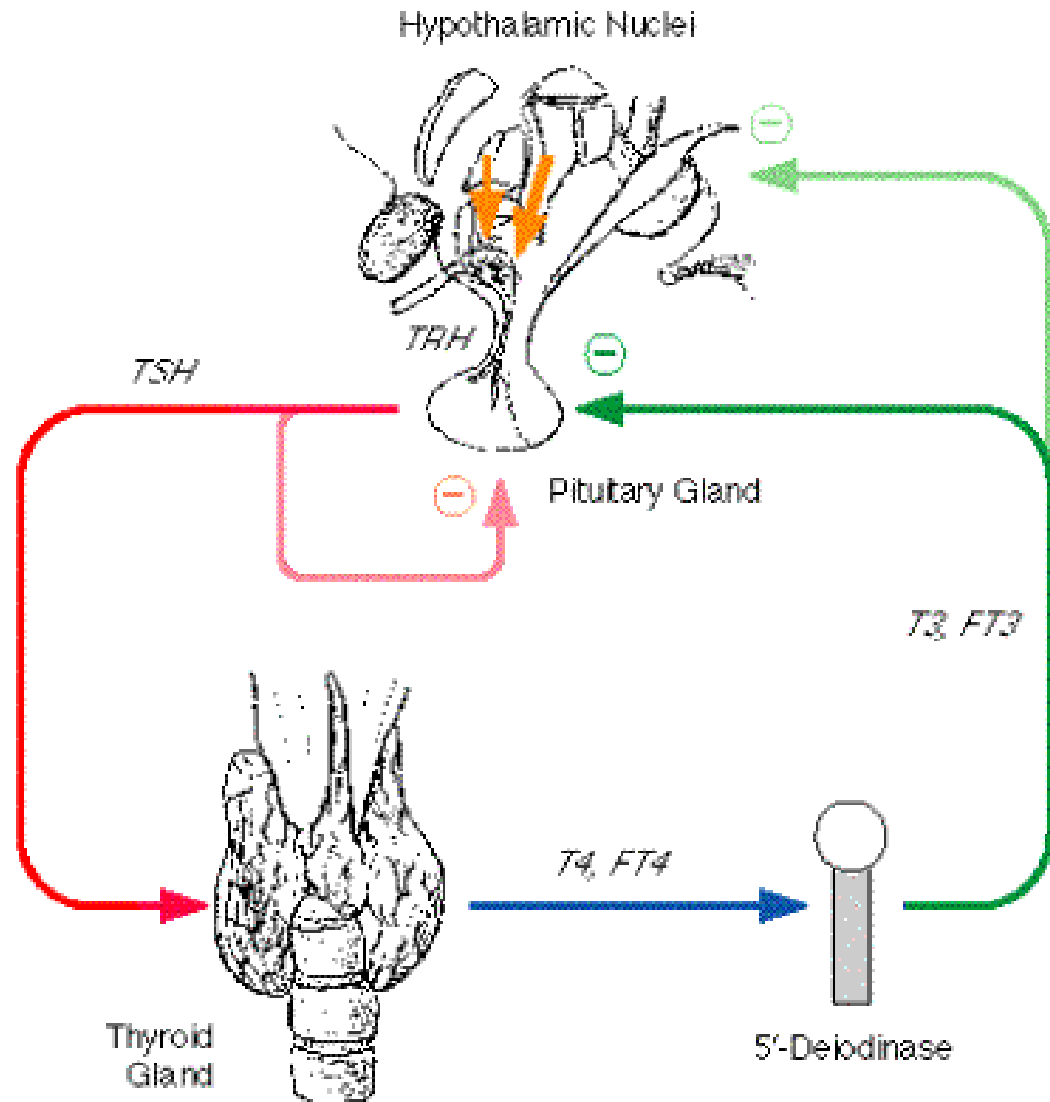
Lihavuus

- 1) Hypotyreoosi?
- 2) Hypogonadismi - matala testosteroni?
- 3) Cushingin oireyhtymä - hyperkortisolismi!

Hypotyreoosi

Väsyttää ja paino nousee ≠ hypotyreoosi

Kilpirauhasen toiminnan säätely

Hypotyreooosi

Taudin dg nykyään hyvin varhaisessa vaiheessa.

Hypotyreooosissa nesteen kertyminen selittää painon nousun.

TSH ja T4v tulee usein mitattavaksi ylipainoiselta potilaalta.

Hypotyreoosin laboratoriodg

TSH koholla x 2

T4V matala-normaali

TPO-va

- vain kerran etiologian selvitykseen
- ei seurantaan

Ei UÄ

- vain, jos kyhmylöydös tyreksiinikorvaushoidon aloittamisen jälkeen

oireet+, TSH

matala/normaali, T4V

matala: sentraalinen

hypotyreoosi? **TUSKIN**,

T3v, MRI ennen dg

eutyreoosi ja TSH vähän

koholla: yleissairauden

toipumisvaihe, subkliininen

hypotyreoosi

Myksödeema

Fig. 2 A patient before and after successful treatment of primary hypothyroidism.

Hypotyreoosi

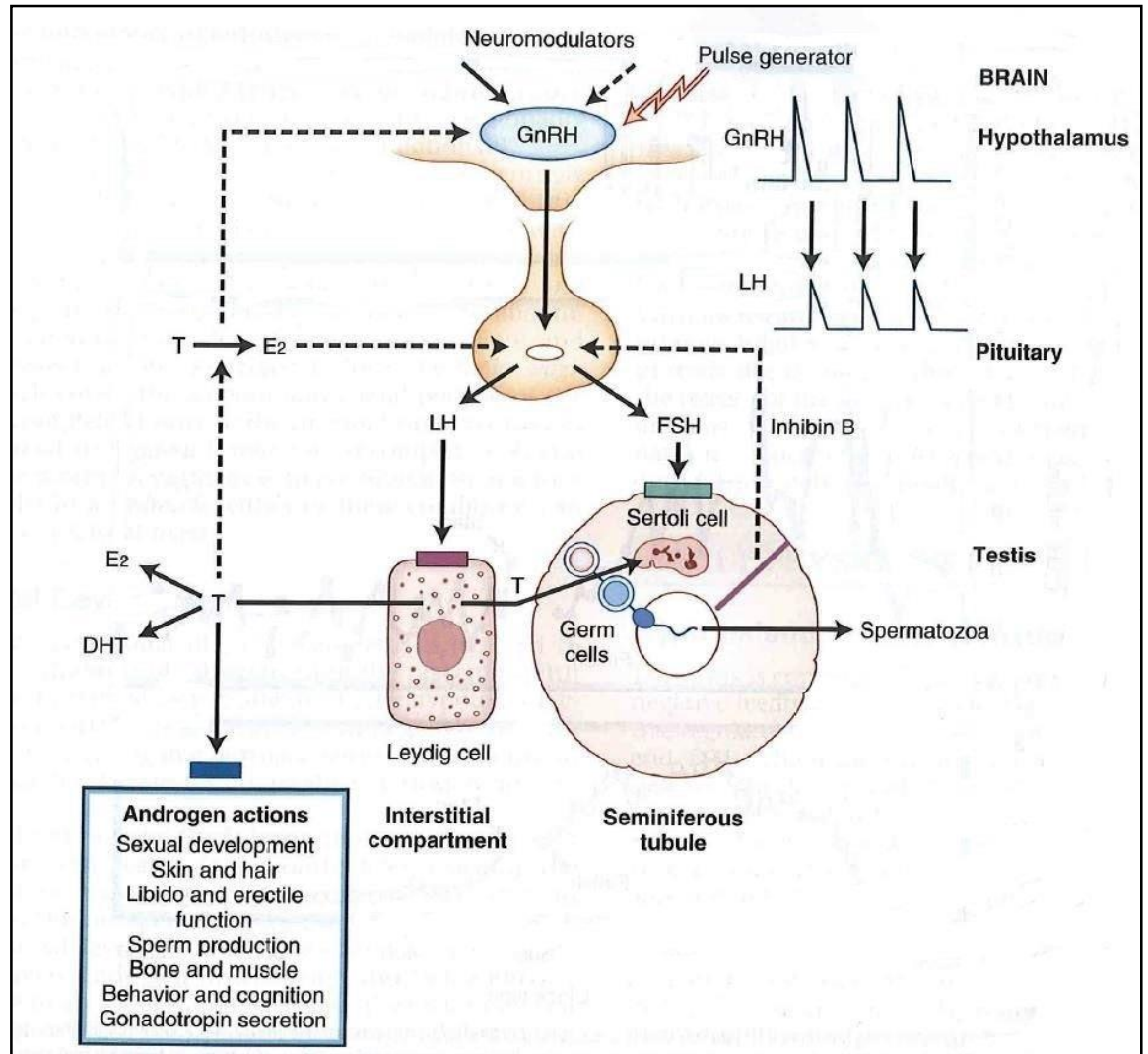
Muista hypotyreoosi potilaan suurentunut riski sairastua keliakiaan.

TSH x 2 yli viitearvon → Thyroxin → tavoite TSH alle 2 –viitearvon alaraja.

Hypogonadismi - matala testosteroni

Väsyttää ja paino nousee ≠ hypogonadismi.

Ensin iso maha ja sitten matala testosteroni?

Milloin testosteronia kannattaa mitata?

Genitaalien rakenteelliset poikkeavuudet

Viivästynyt puberteetti

Libido ↓

Poikkeava status (karvoitus)

Osteoporoosi

Aivolisäkkeet/hypotalamuksen sairaus

Aikuisiän androgeenien puutos

54-v. mies

Mitä verikokeita?

Testosteroni, jos poikkeava →

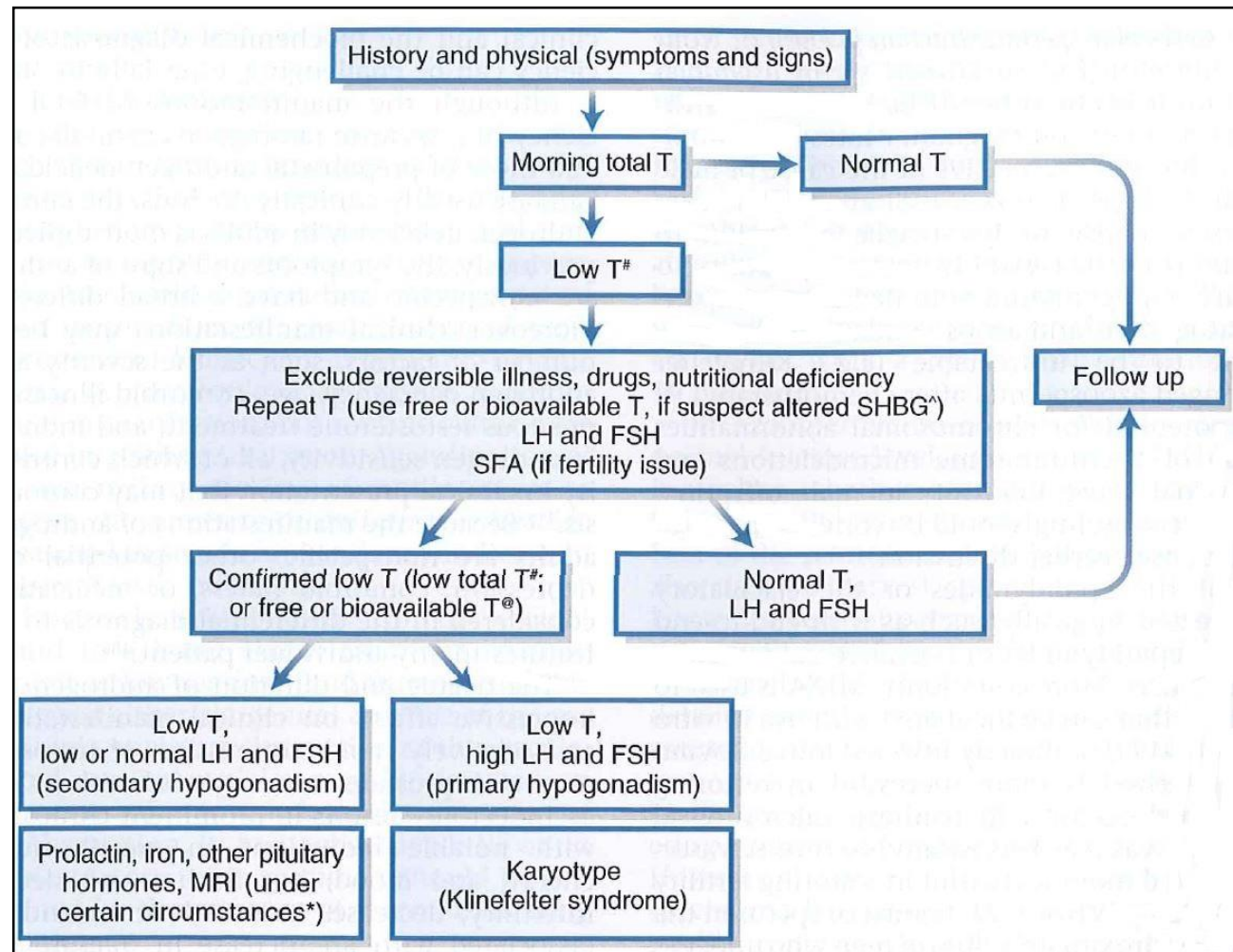
Testosteroni x 2, SHBG tai vapaa testosteroni

LH, FSH

Prolaktiini

TSH, T4v, (korsol)

Verikokeet systeemisairauden poissulkemiseksi

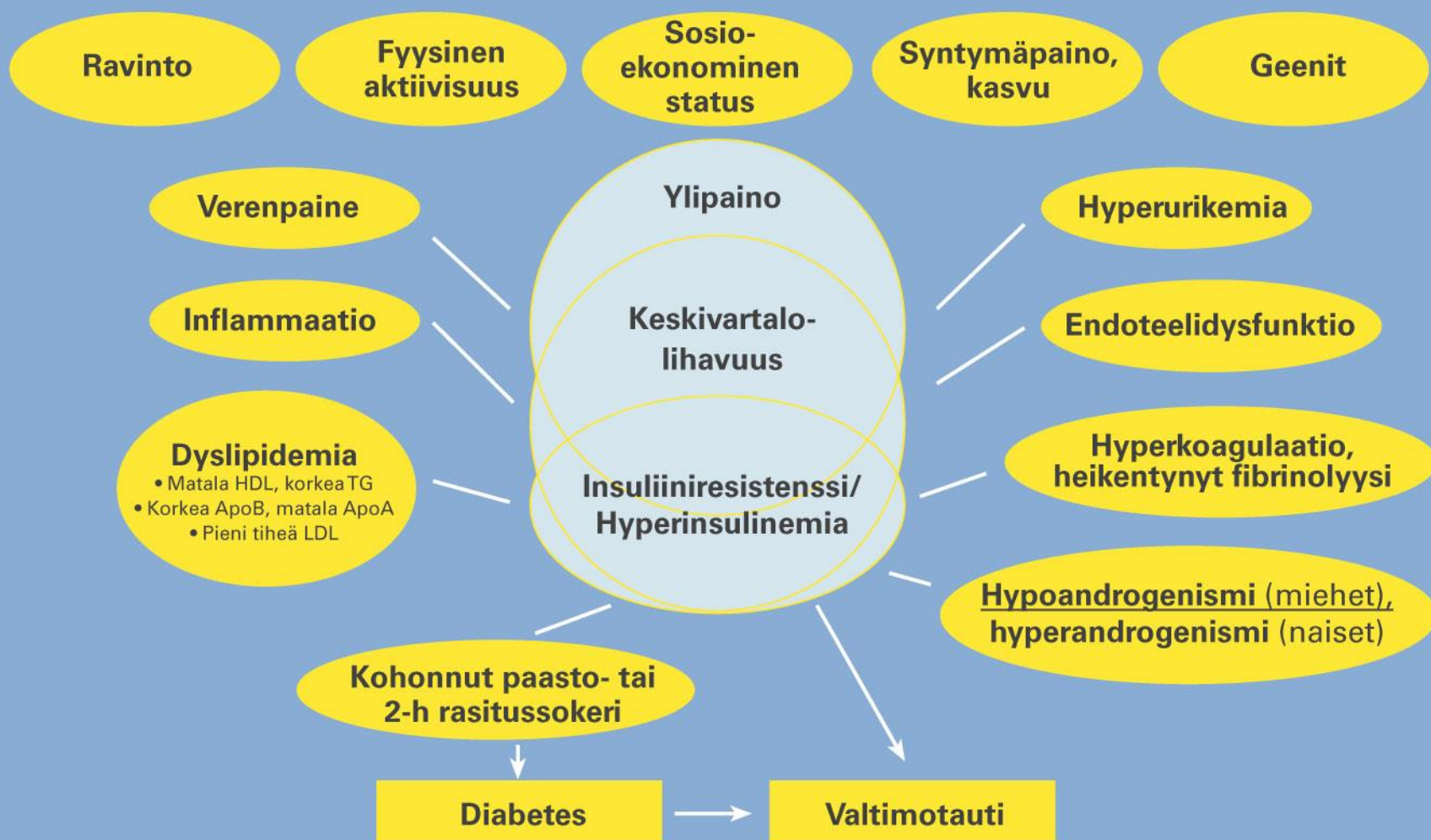

Ylipaino ja testosteroni

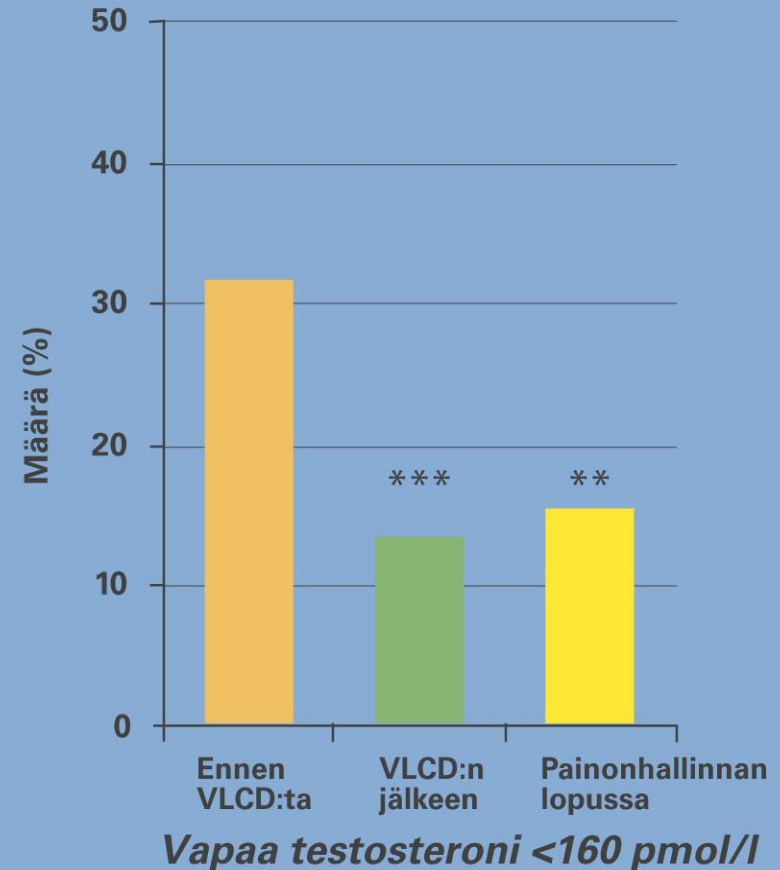
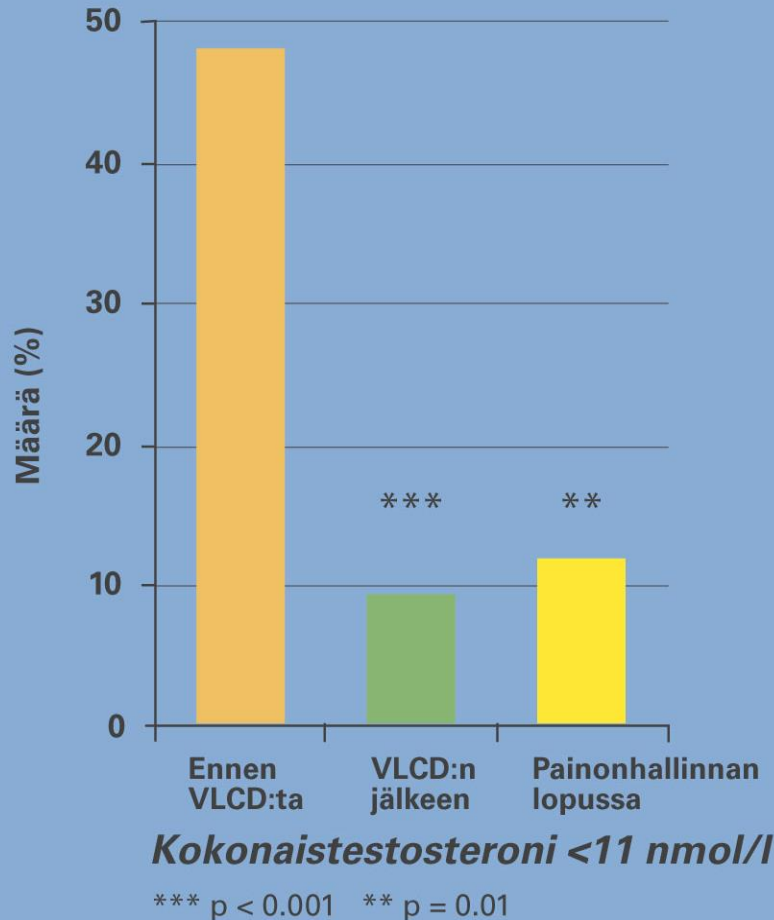
Miehen vyötärön ympäryksellä ja testosteronilla on käänteinen korrelaatio.

Usein ylipainoisilla miehillä testosteroni on viitearvon alarajoilla tai hieman alle, SHBG matala, LH ja FSH normaalit.

Metabolinen oireyhtymä

Painonpudotus ja -hallinta korjaavat matalia testosteronipitoisuuksia MBO-miehillä (SMOMS-tutkimus)

Ylipaino ja matala testosteroni

Laihdutus?

Nuorelle miehelle ei tule aloittaa testosteronia ilman tarkkaa diagnoosia.

Hyperkortisolismi – Cushingin oireyhtymä

Vatsa kasvaa.

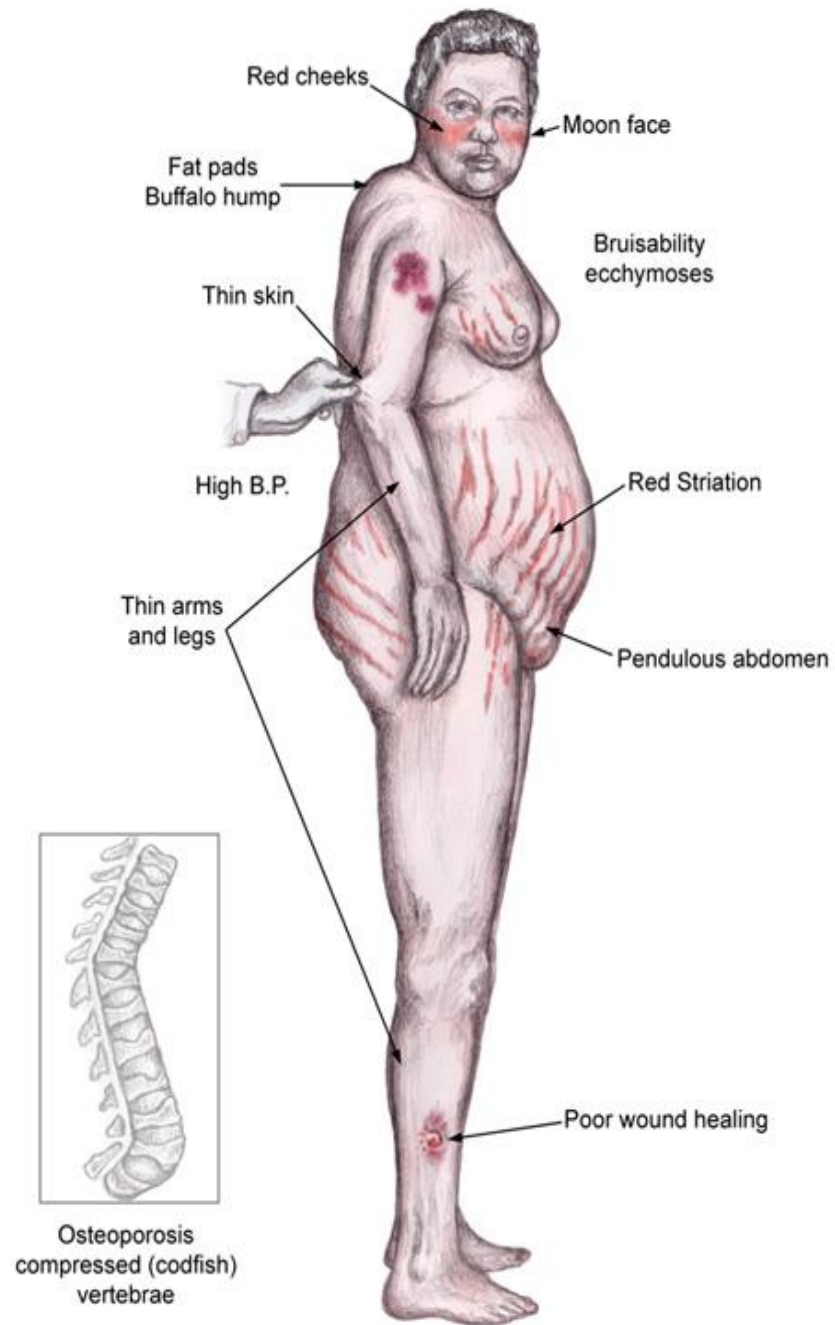
Cushingin oireyhtymä

Vartalolihavuus tyypioire

Raajat hoikat ja lihaskato

Spesifiset oireet:

- Lihasheikkous
- Mustelmataipumus
- Ihon ohentuminen
- Varhainen osteoporoosi

Cushing dg

Lyhyt DXM-koe

dU-korsol

Klo 23.59 syljen tai seerumin kortisoli

Paras S-korsol klo 8, 20, 23.59.

Kokeet eivät aina yksiselitteisiä = vääriä positiivisia.

Estrogeeni nostaa S-korsol.

Cushingin dg

Erotus dg pseudo-Cushing: depressio, alkoholismi.

Tasodiagnostiikka (ACTH, ym.) ja kuvantaminen vasta Cushing dg:n jälkeen.

Cushingin oireyhtymän syyt

ACTH:n liikaeritys

- ACTH adenooma 70 % (=Cushingin tauti)
- Ektooppinen ACTH tai CRH erityys 10 %

ACTH:n erityksestä riippumaton 20 %

- Kuorikerroksen adenooma
- Kuorikerroksen karsinooma
- Bilateraalin makronodulaarinen hyperplasia
- Bilateraalin mikronodulaarinen dysplasia
- Mc Cune-Albrightin oireyhtymä

(Glukokortikoidihoitoon liittyvä)

Miksi vatsa turpoaa?

